

*LA FACULTAD DE LEYES Y CÁNONES DE LA UNIVERSIDAD LULIANA Y LITERARIA DE MALLORCA, D'ANTONIO PLANAS ROSSELLÓ I RAFAEL RAMIS BARCELÓ*³

Aquest és el segon llibre del qual es fa la recensió en aquest volum de la REVISTA DE DRET HISTÒRIC CATALÀ del qual és autor, o coautor en aquest cas, el doctor Antonio Planas Rosselló. És, doncs, una mostra més de la prolífica producció científica de Planas, aquesta vegada amb la col·laboració de Rafael Ramis, doctorat recentment.

Els nostres autors s'ocupen de la història dels estudis de dret a Mallorca en aquest llarg període que va des del 1483 fins, de fet, el primer terç del segle XIX. L'obra es divideix en cinc capítols, en un treball en què Planas i Ramis es reparteixen la feina: tots dos elaboren el primer capítol, Planas elabora sol els capítols 2 i 5, i Ramis fa el mateix amb el 3 i el 4. Després, tots dos també signen un annex que es titula «Estudio prosopográfico de los catedráticos».

L'obra comença amb una introducció històrica i un breu resum de la història dels estudis universitaris a Mallorca, en particular del seu Estudi General Lul·lià i la seva transformació en la nova universitat mallorquina ja al segle XVII.

En el capítol I, titulat «La enseñanza del derecho y la formación de los juristas durante la época del Estudio General Luliano (1482-1692)», els dos autors s'ocupen dels juristes mallorquins dels segles XVI i XVII. Es tracta d'aprofundir en la formació dels juristes mallorquins entre els segles XV i XVII relacionant els centres en què es formaren abans que l'Estudi General comencés a concedir doctorats en Lleis o Cànon, la qual cosa es produí a partir del segle XVII. També es descriu el procés de creació, per una iniciativa de l'any 1483, del Gran i General Consell, que pretenia evitar que els naturals de l'illa haguessin de desplaçar-se a fora per a graduar-se.

En tot cas, es distingeixen els períodes del 1483 al 1568 i del 1568 al final del segle XVII. Però no va ser sinó a partir del 1626 que es fundaren diverses càtedres que feren viables els estudis universitaris a Mallorca: les càtedres de Lleis, Cànon i *Instituta*. El 1673 el papa Climent X atorgà un privilegi pontifici perquè l'Estudi General pogués graduar en nom seu. Des d'aleshores, l'Estudi passà a denominar-se Reial i Pontificia Universitat Lul·liana i Literària de Mallorca.

El capítol II, de Planas mateix, s'ocupa dels plans d'estudis i els mètodes d'ensenyament en el període següent, des del 1692 fins a la supressió de la Universitat el 1830. Posa una atenció especial en les reformes del regnat de Carles III i les del

3. Madrid, Universidad Carlos III, 2011, 189 p.

segle XIX, en particular les ordenades el 1824 pel ministre Francisco Tadeo de Calomarde. Destaca també com es mantenen els estudis d'història del dret i de dret romà, de les institucions canòniques, de dret civil, i els altres àmbits del dret positiu vigent.

Ramis, en el capítol III, es refereix al Claustre de la Facultat de Lleis i Cànon en el mateix període anterior, del 1692 al 1830. Primer tracta de la legislació reguladora dels claustres de la Universitat Lul·liana i Literària de Mallorca, que entrà en funcionament el 1694 (amb les seves constitucions, estatuts i privilegis) amb una ordenació semblant a la de la Universitat de Lleida. Ens en descriu la composició i el règim jurídic. També dedica un apartat a la legislació vigent sobre les oposicions per a ocupar les places del professorat universitari, i encara publica una llista dels opositors a les càtedres, la presa de possessió, les renunciacions, etcètera.

El capítol IV, també a càrrec de Ramis, es titula «La colación de Graus (1692-1830)» i s'ocupa dels requisits per a accedir als graus universitaris i la tipologia dels exàmens, amb les seves característiques generals, per a superar primer el batxillerat i després la llicenciatura i el doctorat, en aquest ordre.

Planas elabora el capítol V del llibre, centrat ja en la darrera etapa de la universitat mallorquina. Tracta de la seva incapacitat per a adaptar-se als plans d'estudis del regnat de Ferran VII i examina les causes de la seva supressió malgrat els intents reiterats per a aconseguir la seva continuïtat.

Finalment, l'obra inclou una relació dels catedràtics de la Universitat de Mallorca en ordre alfabètic, especialment dels segles XVII i XVIII, i ressenya les dades personals i sobretot professionals dels juristes que s'hi inclouen. Per acabar, trobem una extensa llista de la bibliografia utilitzada pels autors.

Aquest ampli estudi constitueix, doncs, una obra fonamental per al coneixement històric de la Facultat de Lleis i Cànon de l'antiga universitat mallorquina. Un treball que completa la ja per si mateixa important historiografia existent, producció en bona part dels nostres mateixos autors però centrada en aspectes més concrets.

Josep Serrano Daura
Universitat Internacional de Catalunya